

ZIRLÂI 12

SEPTEMBER 11–17, 2021

ZÂWLNEI CHÂWL HAHDAM LO CHU

CHÂNGVAWN: “Ninevi khua, khaw ropui tak, a chhûnga mi nuai khat leh sîng hnih âia tam, an ding leh vei pawh thliar thei lote leh, ran rual tam tak awmna hi ka khawngaih lo vang em ni?’ a ti a” (*Jona 4:11*).

SABBATH CHAWHNÛ

SEPTEMBER 11

Chhiar Tûrte: *Jeremia 25:5; Ezekiela 14:6; Jona 1–4; Luka 9:51–56; Juda 1–25; Thupuan 2:5.*

PATHIAN Lehkhabu-a thawnthu ngaihnawm ber pakhat chu Jona chanchin hi a ni âwm e. Pathian zâwlnei, Pathianin a koh chhuah ngat a ni a, mahse eng thil nge a tih kha? Pathian kohna a tlânchhiatsan tlat mai! A rilru thlâk tûr leh, LALPÂ thu zâwm tûra mak tak maia hmin a nih hnu-ah Pathian kohna chu a chhâng ta chauh a. Mahse, chumi hnû pawh chuan eng thil nge a tih leh tâk tho sî le? A thusawi âwiha sim tâte chungthû-ah chuan a phunnâwi a, an sualte kha sim lovin tihboral vek ni se zuk duh zâwk tlat â!

Jona hi châwl hahdam lo, thlamuânna nei lote awm dân târ langtu entîrna ða tak a ni a. A rilru leh taksa hahzia chu, “Aw LALPA, tûnah ka nunna hi mi lâksak tûrin ka ngên a che; kei atân hian dam âiin thih a ða zâwk sî a” tih thu a sawi hian a tichiang hlê (*Jona 4:3*).

Isua pawh khân Jona chanchin hi a lo sawi vê a: “Ninevi khuaa mîte chu ngaihtuah hunah chuan tûn lâi chhuante hnênah

hian an ding vê ang a, thiam loh an chantîr ang, Jona thu hrilh avângin a sim sî a; ngâi teh u, Jona âia ropui zâwk hetah hian a awm asîn!” (*Mat. 12:41*) a ti a nih kha.

Tûn kêr chhông hian Jona chanchin kan thlîr ho ang a, a nun hahthlâk tak leh thlamuanna tlachham vê tak ațanga zir chhuah theih kan neihte chu hmuh kan tum dâwn a ni.

SUNDAY

SEPTEMBER 12

A tlân bo

Jona kha misonari hlawhtling tak a ni a. Chutih rual chuan, misonari nih hreh tak pawh a ni tho bawk. Jona thil tih kha chu eng pawh lo ni se, Pathian kohna khân nasa takin a nun a tibuai a. A kova Pathian nghâwngkawł băt ța hlê hlê ta mai lo leh, Pathian nghâwngkawł chu a nuâm a, a phur pawh a zâng hlê a ni tih hriat chhuah tum ta lo khân amâ “chawlhna” chu hmuh a tum zâwk a, Pathianin kal tûra a hrilhna hmun hlat zâwngin a tlân bo ta daih mai a ni.

Jona hian Pathian tlân bosanin khawi hmunah nge thlamuanna leh chawlhna hmuh a tum le? A tum ang chu a va hmu ta rêng em? Jona 1.

Jona chu Pathianin a kohna ni lo lamah daih kal tûrin a chhuak ta a. Pathianin a thuchah puang tûra a koh vê tho zâwłnei dangte kha chuan Pathian hnênah an hreh thû te tal an sawi hlawn a (*entîr nân, Exodus 4:13*), Jona hi chuan eng mah a sawi vê lo va, ngâwi rengin a tlân bosan tawp mai a ni.

Thil mak leh ngaihnawm deuh mai chu, *2 Lalte 4:25*-a kan hmuh angin Ninevi khuaa kal tûra koh a nih hmâ pawh hian Pathian chuan a thu puang chhuak tûrin a lo ko tawh a. Hemi țin hi chuan LALPAN ti tûra a hrilh chu thuâwih takin a ti mai niin a lang.

Ninevi khua kal tûra tîr a nih ÷um erawh hi chuan a kal duh ta lo tlat mai a. Eng vâng a duh lo nge a nih le?

Chanchin kal tawh ziajna lehkhâbûte leh thil hlui lai chhuah aṅanga kan hmuh dânin, kum B.C. zabi pariatna lâi vêla Bible ram vêl awptu Neo-Assyrian lalte kha an nunrâwng hlawm hlê mai a, hetih lâi vêl hi Israel rama Jonan rawng a bâwl hun a ni. A hnû kum 75-ah Neo-Assyrian lal, Sennakeriban Judai ram a rawn lâ a, hemi hmâ kum 20 vêlah khân Israel leh Samaria khawpui pheï chu Assuria sipai kutah an lo tlu daih tawh a. Chuvâng chuan, Lal Hezekia pawhin Assuria ram do tûra ṅang ho ramte chu a zâwm vê ta ngê ngê a ni.

Tûnah chuan Assuria sawrkâr tân thil chin fel hun a lo thleng ta. Bible bâkah, Assuria sawrkâr lehkhâ hlui te leh Ninevi khuua awm Sennakeriba lal in banga milem an ziahte hian chhim lam ramri hnaiha Hezekia khawpui pawimawh tak, pakhat Lakis a tlûk dân chanchin leh Assuria sipaite chêt râwnzia min hrih a. Thuziak pakhatah pheï chuan, Sennakeriban a tihchhiat tâk khaw 46 aṅangin sal tûr mi nuaihnh chuang zet a hruai thla tih thû kan hmû. Assuria lalin Lakis khua a lâk ÷um hian mi sâng tam takte chu vihlum an ni a; Lal Hezekia ṅan rumrûtute pheï chu an la dam lâi rengin an vun lihsak an ni a; mi dang tam tak pawh Assuria ramah sal ni tûra hruai thlâk an ni bawh.

Assuria-ho hi an hun lâi khawvêlah pawh nunrâwng lawrlak nia sawi an ni ṅhîn rêng a. Chu ram khawpuiah ngei mai chuan Jona hi Pathianin a tîr a nih chû! Jona a kal duh miah lo mai pawh hi a mak vak lohna lâi a awm vê tho a ni.

Pathian lak atâ tlân bo mâw? Chutiang chu i lo ti vê tawh ngâi em? I lo ti vê tawh a nih chuan ti fuh i inti em? Chu i thil lo tihsual tawh aṅang chuan eng zirlâite nge i zir chhuah?

Ni thum chhông a châwl hahdam

Jonan Pathian a tlân bosan hian harsatna eng eng emaw a tâwk a. Rei lo te chhông chu a han “hahchâwl” tak nâa, Pathian tih thlipui na tak lo thawk chuan a muhîl tui lâi chu a rawn tiharih leh nghâl tho mai. Tui thlâna a pil vang vang tawh chu Pathianin rawn chhanchhuak lehin, a tih sangha lian tak chuan a rawn dawlh ta a.

Amaherawhchu, Jona hian loh theih loha ni thum chhông nghapui pumpui chhônga chawlh hahdam luihtîr a nih hnû-ah chauh Pathiana innghat a lo nihzia a hre chhuak a. Keini pawh hi a châng chuan Isua hi kan mamawh dik tak a ni tih kan lo hriat chhuah theih nân, hê khawvêlin mi a pêk theih thil eng mahah hian inngahna kan neih lohna hmunah chuan dah kan ngâi thîn a ni.

Nghapui kawchhônga a awm lâia Jona tawngtâina hi chhiar la (*Jona 2:1-9*). Eng chungchâng nge a sawi?

Jona hi tuifinriat chhông thûk takah, dinhmun hlauhawm taka awm mêk ni mah se, a tawngtâinaah chuan biak bûk chungchâng a chham tho mai a. “Pathian biak in thianghlim” lam chu a rilru luahtu ber a ni vê tlat.

Hê thû hi eng vâng sawi nge a nih le?

A tawngtâinaa a laimu ber chu Pathian biak in a ni a, ni e, tawngtâina rêng rêngah hian Pathian biak in hi a laimu ber a ni tûr a ni rêng a ni. Thuthlung Hlui lehkhabu ziaktûte sawi dân chuan Pathian hmuh theihna hmu pakhat chiah a awm a. Chu chu biak bûk a ni (*Exodus 15:17, Exodus 25:8*). Biak bûk chu tawngtâina hmun pui ber niin, Pathian nêna inpâwlina hmun pawimawh pawh ber a ni bawk.

Mahse, Jonan Pathian biak in a sawi hi chu Jerusalema awm tempul kha ni lovin, vân biak bûk zâwk khi a ni a. (*Jona 2:7*). Chumi hmunah chuan a beiseina a awm a, a chhan pawh

Pathian leh Pathianin min pêk a tum a chhandamna lo chhuakna hmun dik tak a nih vâng a ni.

Hê thu pawimawh tak mai hi Jona hian a lo hre thiam ta ngê ngê a. Pathian khawngaihna chu a taka changin chhanchhuah a lo ni ta. Nghapuiin vaukama a luâk chhuah khân zâwlnei tân bo mah ni se, Pathianin a hmangaihzia chu tû mâ hrilh hran ngâi lovin a lo hre thiam ta a ni. Ringtu tu ate tân pawh kawng him awm chhun chu Pathian ruahman dâna awm tum mai hi a ni tih a zir chhuak Chiang hlê âwm e.

Chutichuan, a tih tûra Pathianin a tuk chu tih a, Pathian thupêkte chu zawm a remti ta a. Khawpui sual tak, a chhûnga chêngte lah an sualzia rawn hrilhthu ram dang aţanga lo kal zâwlnei lo lâwm miah lo tûra tâng rin sâ ni bawk sî ni lehngâl lam chu rinnain a pan ta a ni.

A châng hi chuan, thil thlîr dân thar diâi kan lo neih theih nân kan han awm bo deuh vang vang pawh a tûl vê thîn a. Amah dawlhthu nghapui kawchhûng aţanga lo dam chhuah leh nawlh Jona chanchin hi chu a danglam bîk hlê mai. Chuti chung chuan, eng tiangin nge i buzâwl, i tângnêlna hmun aţanga i lo pên chhuahna chuan thil thlîr dân thara thil thlîr thei tûrin a ţanpui che?

THAWHLEHNI

SEPTEMBER 14

A hnâ a hlen ta

Israel rama khaw awmte nêna khâikhin râlah chuan, Ninevi hi chu khawpui lian tak a ni a. “Khawpui ropui tak, a zâu zâwng pawh ni thum lâi kal a ni” (*Jona 3:3*).

Jona 3:1–10 chhiar la. Hê khawpui sual takin Jona thuhrlil an lo dawnawn dân chu eng nge ni? Hê thawnthu aţang hian mi dangte hnêna thu hretu nih kan tumna kawngah eng zirlâite nge zir chhuah theih kan neih le?

Jona hian khawpui chu fang kual zuai zuai pahin Pathian thuchah, “Tûn atanga ni sawmlî-ah hian Ninevi hi tihboral vek a ni dâwn” tih chu a han puang ta a (*Jona 3:4*, NKJV). A thuchah puan hi han thluaithlum pawh a awm lo, a nih ang angin a puang a ni ber. A puan dân chiah hi chipchiara sawi ni lo mah se, a lo dawngsawngtûte chuan an lo pawm hlê tih erawh a Chiang a, an zavâiin a vaulâwkna thûte chu an ring ta a ni.

Helâi ram vêla an tih thin dân pângngâi angin, Ninevi khaw lalber chuan an lo piangthar ta a ni tih lantîr tûrin thupêk a han chhuah a. Mi zawng zawngin—rante pawh tel vekin—châw an nghei ang a, nasa takin Pathian an âu ang (engtin nge rante chuan Pathian an auh ve tih chu sawi lan a ni lo thung). Lalber chu a lalthutthlêng atâ lo chhukin, lei vaivutah a thû a. Hetianga a tih chhan chu a thinlunga chapona awm zawng zawng a hlîp thla vek tih lantîr a duh vâng a ni.

Jona 3:6–9 chhiar la. Tichuan, he lâi thû hi Jeremia 25:5, Ezekiela 14:6, leh Thupuan 2:5 thute nêh khâikhin ang che. Lalber thusawiah hian simna dik tak awmzia a hre thiam a ni tih tilangtu eng thilte nge awm?

Jona thuhiril hi a tâwi hle nachungin, inchohîrna leh simna dik tak chungchâng Bible-in a sawi dân chu fiah takin a târ lang tho thung a. Thuhriktu chu Jona ni mah se, Ninevi khaw mîte thinlungah hian Thlarau Thianghlimin hnâ a lo thawk a ni tih a Chiang hlê.

Ninevi khaw mîte hian Israel mîten an hriat ang, Pathianin lainatna nêna a lo hruai tawh thin dânte zawng zawngte kha an hre vê hauh lo va; chuti chung chuan Pathian kohna an han dawn khân tha takin an lo chhâng mai a. Heti hian an lo sawi a: “Ka r’u, keimahni thil tha tihah ni lovin, Pathian khawngaihnaah zâwk chuan intulût tawp mai ila! A thâtna leh ngilneihnaah chuan i inngat pumhlûm thlap ang u” tiin.

Thil mak deuh mai chu, mahni ngeina Pathian khawngaihna lo chang tawh Jona zâwk hian Pathian khawngaihna chu thil

kawmpui tlat tûr, mi ðhenkhat chauhin hahdampuina atâna an hman theih emaw a ti tlat mai nia lang hi a ni.

Eng vângin nge inçhârna hi Kristian nun tawnga a pawimawh lâi ber pakhat a nih le? A bîk takin, vawi tam tak kan tih nawn fo kan sualte avânga inçhârna tak tak nei tih hi eng nge ni a awmzia?

NILÂINÎ

SEPTEMBER 15

Misonari thinrim, châwl hahdam thei bawk sî lo

Vânduaitlâk takin Jona chanchin hi bung 3-naa hian a la tâwp mai lo tlat.

Jona 4:1–11 chhiar la. Jona harsatna chu eng nge ni? A nungchang zahpuiawm tak aţang hian eng zirlâi nge zir chhuah theih kan neih?

Jona 4 hi a rawngbâwlna a hlawhtlin êm avânga Pathian laka Jona thinur thû-in a inţan a. A thinrim chhan lah chu mi ngaiha â nih hlauh a hlauh vâng mai mai a ni leh nghâl. Mahse, Pathian chuan a zâwlnei hi rawn bia-in, naupang chhia ang maia a che leh a thinchhe lutuk chu a tidik lo hlê a ni tih a hrilh a. Hei hian Pathian zuitu dik takte—zâwlneite meuh pawhin—ðhanna tûr lâi leh hneh leh zêl tûr an la nei vê tho a ni tih a tilang Chiang hlê.

“Ninevi khaw mipuite chu sual hlê mah se an lo inlam lêt a, an sual an simzia tihlan nân sâiip puante sinin vaivutahte an thû a; chuvâng chuan Pathianin pawhin zuah a tum ta a ni tih Jonan a han hriat chuan, Pathian khawngaihna mak tak avânga lâwm ber âwm ni sî kha a lungni lo ta zâwk hlauh a. Miin zâwlnei der nia an ngaih phah hlauhna ringawt chuan a rilru a luah a ni. A nihna leh a lo hmingthat tawhna hum zêl a tumna lamah, hê khawpui sual taka chêngte nunna hlutzia he a

ngaihtuah chang tawh rêng rêng lo.”—Ellen G. White, *Zâwlneite leh Lalte*, p. 236.

Pathianin a zâwlnei a dawh theihzia hi a mak zâwk ngawt mai. Jona hi hman ngei a tum ruh hlê niin a lang a, Jonan a tlânchhiatsan pawh khân a hnêna rawn hruai kîr leh tûrin thlipui na tak leh nghapui a rawn tîr a nih kha. Tûnah pawh hian Jona chu a ngaih dân kalh zâwng chiahin a awm leh a, chuti chung pawh chuan a rilru dik loh dân chu zâwldawh taka hrilh fiahin, “I thinrim hi i ti dik em ni?” (*Jona 4:4*) tiin a zâwt a ni.

Luka 9:51–56 chhiar la. Eng tiangin nge hê thawnthu hi Jona chanchina thil thleng nêh khân a inanna lâi a awm?

Isua chuan, “Pathianin khawvêl a hmangaih êm êm a, chutichuan a Fapa mal neih chhun a pê a, Amah chu tu pawh a ring apiang an boral loh a, chatuana nunna an neih zâwk nân” (*Joh. 3:16*) tiin min hrilh a. Amah Pathian pawhin heti hian a lo sawi: “Ninevi khua, khawpui ropui tak, a chhûnga mi nuai khat leh sîng hnih âia tam, an ding leh vei pawh thliar thei lote leh ran rual tam tak awmna hi ka khawngaih lo vang em ni?” (*Jona 4:11*) tiin. Thinlunga kan ngaihtuahte leh kan thiltumte dik leh dik lo ngaihtuatu tûr dik tak chu keimahni ni lovin, Pathian zâwk a ni a; chuvâng chuan kan lâwm hlê tûr pawh a ni ang.

Pathianin min khawngaiha min dawh hrâm hrâm thîn ang hian, engtin nge keini pawhin mi dangte chungah khawngaihna leh dawhtheihna kan lantûr vê theih ang?

NINGÂNĪ

SEPTEMBER 16

Pathian hmangaihnaa invawng thâ

Jona hi a buai lohna tûrah a buai lutuk deuh niin a lang. Ninevi kha khawpui hlauhawm tak chu a ni ngei mai a; mahse,

Jona chanchinah hian Ninevi khawpuia chêng hi buaina thlentu niin an lang lo. Nih ahnehin Jona thuchah puan chu an lo hre thiam a, an sual pawh an sim chawpchilh nghâl mai bawk. Amah Jona zâwk hi thil chawk buaitu chu niin a lang.

A hmâ khân Pathian chuan hê zâwlnei zin chhuah hreh tak mai hi a lo ûm zui hrep tawh a, a chhan pawh Ninevi khuaa chêngten a thuchah puan ngaihlâk an mamawh tluk zetin amah Jona pawh hian Ninevi khuaa va kal kha a mamawh vê tho tih a hriat vâng a ni.

Juda lehkhabu chhiar la. Engtin nge “Pathian hmangaihnaah chuan kan invawn that” theih ang? (Juda 21). Pathian hmangaihnaah invawng tha tih chu eng nge ni a awmzia ni rêng rêng?

Hê Thuthlung Thar bu tâwi tê-ah hian Juda chuan, “chatuan nunna neihtîrna khawp kan LALPA Isua Krista hmangaihna chu nghâkin, Pathian hmangaihnaah chuan invawng tha tûrin” min hrilh a.

Mi mal taka Pathian hmangaihna leh khawngaihna chan hi vawi khata tlingtlâk mai chî a ni lo. “Pathian hmangaihnaah invawn that” theih dân kawng tha ber pakhat chu mi dangte tanpui a ni. A châng dawt leh chiahah (Juda 23) hian mi dangte chu “mei atâ la chhuak” a, a chung a “khawngaihna” lantîr tûrin min hrilh leh bawk.

Juda 20–23 chhiar la. Heta a thil sawiah hian Jona chanchin nêna inkungkaihna nei eng thu nge awm a, chu chuan keini pawh hi eng nge ni min zirtîr vê?

Pathian chuan Jona kha Ninevi-a kal tûrin a ko va, a chhan pawh Jona hian Ninevi khuaa kal tûra koh a nih hmâ hi chuan Assuria mîte nêna an inlaichîna chungchâng a lo la ngaihtuah ngâi miah loh vâng a ni maithei. A ngaina lo tih chu a lo hre

tawh tho maithei a; mahse, a lo haw hlê a ni tih leh kohna a dawn hnû-ah pawh an hnêna kal loh dân mawlh a zawng dân a ni tih erawh a lo hre lo niin a lang. Vânramah pawh ni se, Ninevi khuaa mîte nêna inthenawm khawvên chu a duh loh hmêl a. Pathianin mihringte a hmangaih anga a mihringpuite hmangaih ve dân a lo la hre lo a ni. Pathianin Ninevi khuaa kal tûra Jona a tirh chhan chu, Ninevi khuaa chêngte kha a hmangaih a, a lalramah chuan chêng vê se a duh vâng a ni a. Chutih rual chuan, Jona pawh kha a hmangaih hlê vê tho a, a hmangaih avâng tak rêng chuan Ninevi khuaa kal tûr pawhin a ko ta a ni. Jona hi rinna kawnga lo ðhang lian zêl a, amah nêna hna thawk dôn a, amah ang lo ni zual zêl tûrin a duh a. Amah nêna inlaichinna ðha tak neihna aţang leh a duh zâwng, mi dangte pui leh keimahni pawhin kan neih rinna leh beiseina kawhmuahna aţang chauha lo thleng thei chawlhna dik tak chu hmuh tûrin a duh a ni.

Mi dangte chhandam an lo nih vê theihna tûra hna thawh nân eng tianga tam nge hun i hman? A thlarau thil ang zâwngin han sawi ta ila, eng tiangin nge hetiang hna thawh hian Isuaa chawlhna dik tak chu hmu thei tûrin min ðanpui le?

ZIRTÂWPNI

SEPTEMBER 17

Zir Belhna: “Jona kovah hian mawhpurhna rit tak nghah a ni a; mahse, a nghattu hian a chhiahhlawh hi a awmpui tlat dân thung a, hlawhtlinna pawh a hmuhtîr ngei ang. LALPÂ thû kha îhê lovin lo zâwm mai se chuan a thil tawn hrehawm tak takte kha a tuâr lo vang a, nasa taka malsâwm a ni zâwk tûr. Mahse, beidawng leh mangang taka a awm lâi khân LALPA chuan a kalsan lo va. Fiahna hrang hrang pê-in a awmpui ngei a ni tih a hriat theihna tûr thil chi hrang hrang a hmuhtîr bawk ðhîn. Chûngte avâng chuan Jona hian Pathian-ah rinna nghat

theiin, amah a chhandam thei bawk a ni tih rinnna a lo nei thar leh ta a ni.”—Ellen G. White, *Zâwlneite leh Lalte*, p. 232.

“Inphahhniam tak leh mâwl têa rawng kan bâwl hian, mi sâng tam tak kan ãanpui thei. Khawvêla mi fîng leh vengva ber ber, talent nei ãha tak tak nia mîten an hriat hote pawh hi Pathian hmangaihtu, tîm lo leh zalên taka an hriat ang sawi chhuak mai ãhînte ãawngkam mâwl tê tê hman hian a chawk harh fo ãhîn a ni.”—Ellen G. White, *Krista Tehkkin Thûte*, p. 195.

Sawi Ho Tûrte:

- ❶ Engtizia nge “Pathian zâwlnei” ni sî, Pathian chhandamna thû an lo a pawm avânga a lungnih loh zâwk tlat mai le? Engtin nge Jona rilru hi kan hriat thiampui theih ang? Pathian mîte hi êng an neih kalh zâwng chiaha thil a tih chângte hian Pathianin a dawh hrâm hrâm ãhîn a ni tih entîrna sawi tûr eng nge awm?
- ❷ Jona chanchin atanga kan hriat theih pakhat chu: Pathianin mihringte chhandam ngawr ngawr hi a tum ber a ni lo va, amah zuitûte siam ãhat pawh a tum tel tih hi a ni. LALPA chu hriain tûn hun atâna thutak pawh lo hre thiam vek tawh ni tho mah ila, engtin nge “thinlung thar” leh “rilru thar” kan lo neih theih ang? Thutak hria tih leh thutakin a siam ãhat tawh tih hi eng nge a danglamna?
- ❸ Juda Lehkathawn kha chhiar leh la. Hê bû-in thuchah a ken pawimawh tak chu eng nge ni a, eng vângin nge chu thuchah chu keini tûn lâi huna kohhranhote tân hian a pawimawh êm êm?
- ❹ Eng tiangin nge mi dangten chhandamna an lo chan vê theihna tûra hna thawh hi keimahni thlarau nun ãhatna atân pawh a ãangkâi ãhin?

⑤ Jona khân Ninevi khuaa kal duh lohna chhan ța tak eng eng emaw a nei a ni maithei a; mahse Pathian chuan a ngaih dân kha a dik lo a ni tih a entîr a nih kha. Mi dangte lakah hian Jona ngaihtuahna dik lo tak ang kha eng nge kan lo neih vê theih tho le?